GEMEENTE HEERENVEEN

Vernieuwen Omgevingsvisie

Startnotitie

Vernieuwen Omgevingsvisie

Samen werken aan brede welvaart in 2030, 2040 en 2050

Gemeente Heerenveen

Startnotitie

Vastgesteld door de gemeenteraad op:

Inhoud

		Blz.
Afkortingen		**4**
Voorwoord		**5**
Achtergrond: de positie van de omgevingsvisie		6
1	**Vernieuwen**	**7**
1.1	Aanleiding	7
1.2	Bouwstenen voor de vernieuwing	7
1.3	Scope	10
1.4	Behouden basis	12
2	**Aanpak**	**13**
2.1	Start (Q2 - Q4 2024)	14
2.2	Beeldvormen (Q4 2024 – Q2 2025)	14
2.3	Oordeelsvormen (Q2 2025 – Q1 2026)	14
2.4	Planvormen (Q1 – Q4 2026)	14
2.5	Besluitvormen (Q4 2026 – Q1 2027)	14
2.6	Uitvoeren en monitoren (2027 en verder)	14
3	**Participatie en communicatie**	**16**
4	**Organisatie en middelen**	**17**

Afkortingen

BOVI Blauwe Omgevingsvisie

CBS Centraal Bureau voor de Statistiek

ETFAL Evenwichtige Toedeling van Functies aan Locaties

EZ Economische Zaken

F4 Friese gemeenten Leeuwarden, Heerenveen, Smallingerland en Súdwest-Fryslân

FPLG Fries Programma Landelijk Gebied

GOVI Gemeentelijke Omgevingsvisie

GS Gedeputeerde Staten

MER Milieueffectrapportage

NOVEX Nationale Omgevingsvisie Extra

OER Omgevingseffectrapportage

POVI Provinciale Omgevingsvisie

RO Ruimtelijke Ontwikkeling

R&T Recreatie en Toerisme

ZOF Zuidoost-Friesland

Voorwoord

Hoe ziet jouw leven eruit in 2050? Het is een vraag waar je waarschijnlijk niet dagelijks bij stil staat. Gaan je kinderen dan naar de middelbare school, ben je misschien net opa, oma, pake of beppe geworden? Woon je nog waar je nu woont? Het klinkt misschien ver weg, maar bedenk maar eens hoe je leven er 26 jaar geleden uit zag. De tijd vliegt.

Maar niet alleen onze thuissituatie verandert. Onze omgeving verandert met ons mee. In de gemeente Heerenveen zijn we trots op onze kernen en ons landschap. Onze geschiedenis is de basis voor onze verdere ontwikkeling. Denk aan de (veen)ontginningen en het historische kruispunt van water en wegen. Deze kenmerken bepalen ons DNA en willen we doorgeven aan volgende generaties.

Tegelijkertijd is ons landschap altijd in beweging. Net zoals wijzelf. We staan voor grote uitdagingen op het gebied van verduurzaming, klimaatadaptatie, woningbouw, circulaire economie en vele andere thema's. En wat kan de Lelylijn voor Heerenveen betekenen?

Met de Omgevingsvisie 1.0 uit 2021 is er een grote stap gezet om de kwaliteiten en ontwikkelingen in onze leefomgeving in kaart te brengen. De uitdagingen waar we voor staan vragen om een volgende stap. Deze vervolgstap leggen we in deze startnotitie graag aan u voor.

Sybrig Sytsma

Achtergrond: de positie van de omgevingsvisie

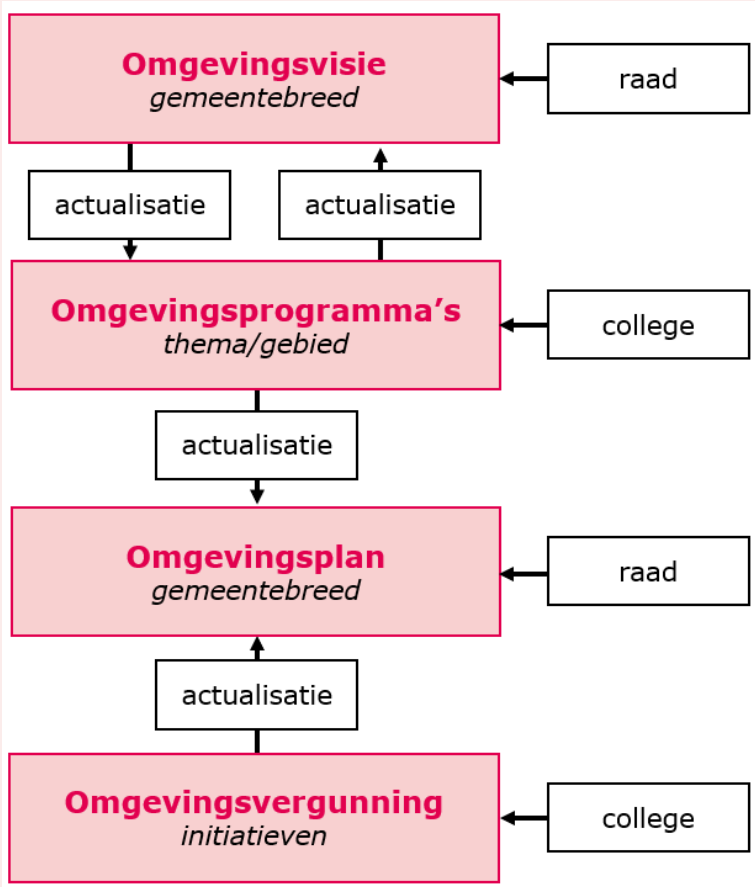
De Omgevingswet geldt sinds 1 januari 2024. Onder de Omgevingswet is de omgevingsvisie het centrale sturingsinstrument van de raad voor het beleid voor de fysieke leefomgeving. De raad stelt de omgevingsvisie vast. Het Rijk, provincies en gemeenten verplicht om een omgevingsvisie te hebben.

Omgevingsprogramma

De uitwerking van de omgevingsvisie op specifieke thema's (zoals Programma Groenstructuren, Volkshuisvestingsprogramma) of gebieden (Programma Buitengebied) gebeurt in omgevingsprogramma's. Het vaststellen van een omgevingsprogramma is een bevoegdheid van het college. De raad geeft via de omgevingsvisie de kaders voor de omgevings-programma's (zie ook figuur 1 en paragraaf 1.4).

Omgevingsplan

Met de invoering van de Omgevingswet is het instrument 'bestemmingsplan' vervallen. Gemeenten kunnen tot 1 januari 2032 een gemeentebreed omgevingsplan opstellen, tot die tijd geldt een overgangsregeling. Het nieuwe omgevingsplan bevat de regels voor een 'Evenwichtige Toedeling van Functies aan Locaties' (ETFAL). De omgevingsvisie en de omgevingsprogramma's bieden het kader voor het omgevingsplan. Daarnaast is de omgevingsvisie de belangrijkste bron van onderbouwing wanneer er wordt afgeweken van het omgevingsplan.

Figuur 1 De structuur van de omgevingsvisie, het omgevingsprogramma en het omgevingsplan en de bevoegdheden van raad en college onder de Omgevingswet

1 Vernieuwen

1.1 Aanleiding

De gemeenteraad heeft in 2021 de eerste omgevingsvisie voor Heerenveen vastgesteld. In de omgevingsvisie staat het integrale beleid op hoofdlijnen voor de fysieke leefomgeving van gemeente Heerenveen.

In de Omgevingsvisie Heerenveen uit 2021 staan uitgangspunten voor het evalueren en actualiseren van het document:

- Jaarlijks, bijvoorbeeld in de begrotingscyclus, een jaarverslag te schrijven over de voortgang van de ambities en doelstellingen uit de omgevingsvisie.
- Eén keer in de vier jaar de omgevingsvisie grondig te evalueren en waar nodig bij te stellen.
- Tussentijds (een keer per jaar) de omgevingsvisie op ondergeschikte onderdelen aan te passen, naar aanleiding van nieuw thematisch beleid of een andere visie op een bepaald deelgebied.

De jaarlijkse verslagen en tussentijdse aanpassingen aan de omgevingsvisie bleken te ambitieus voor de krappe ambtelijke capaciteit, en hebben daarom niet plaatsgevonden. Aangezien de Omgevingsvisie Heerenveen ruim drie jaar geleden is vastgesteld, is het tijd om te starten met het tweede punt: het evalueren en het waar nodig bijstellen van de omgevingsvisie.

1.2 Bouwstenen voor de vernieuwing

Er zijn meerdere ontwikkelingen die maken dat er meer nodig is dan een beperkte bijstelling van de omgevingsvisie. Deze ontwikkelingen noemen we bouwstenen. Deze bouwstenen worden uitgebreider toegelicht in de bijlage “Bouwstenen Vernieuwing Omgevingsvisie”.

Figuur 2 Bouwstenen voor de vernieuwing van de omgevingsvisie

Brede welvaart

In de Raadsagenda en het Hoofdlijnenakkoord (beide 2022-2026) staat brede welvaart centraal. Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven in het hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van die van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld (CBS; Planbureau Fryslân). Daarvoor dienen drie systemen goed te functioneren: de biosfeer, de maatschappij/samenleving en de economie. Zie de bijlage “Bouwstenen Vernieuwen Omgevingsvisie” voor een verdere toelichting van het concept brede welvaart.

Eén van de vragen bij het vernieuwen van de omgevingsvisie is: wat betekent het streven naar brede welvaart voor de keuzes die gemaakt worden in de fysieke leefomgeving van Heerenveen? Daarbij is samenwerking met het sociaal domein essentieel, want vanuit beide domeinen wordt bijgedragen aan brede welvaart en keuzes in het ene domein hebben gevolgen voor het andere.

Transitie Landelijk Gebied
O.a. stikstof, broeikasgassen, inklinking, waterkwaliteit, verdroging.

Energietransitie en -voorziening
O.a. ruimtevraag van hernieuwbare energie, 380 KV-verbinding, krapte op elektriciteitsnet.

Klimaatadaptatie
O.a. wateroverlast, hittestress en droogte.

Circulaire economie
O.a. ruimtevraag van circulair gebruik van grondstoffen.

Volkshuisvesting en versnelling woningbouw
O.a. verdichting en uitbreiding van Heerenveen, betaalbaar, aardgasvrij en klimaatbestendig bouwen.

Mobiliteitstransitie
O.a. elektrisch vervoer, bereikbaarheid buitengebied.

Zorgtransitie
O.a. woonvraag van ouderen, bereikbaarheid van ziekenhuiszorg, beschikbaarheid van thuiszorg.

Figuur 3 Transities op een rij

Transities

Voor veel fysieke en sociale thema's zijn er grote veranderingen gaande, transities. In de huidige omgevingsvisie hebben de meeste van deze transities een plek gekregen. Het verschil tussen nu en destijds is dat voor de meeste transities nu duidelijker is hoe groot de opgave is. De ruimtelijke puzzel is hierdoor de afgelopen jaren steeds complexer geworden.

Deze complexe puzzel vraagt om een nieuw kader, in de vorm van een vernieuwde omgevingsvisie en de juridische uitwerking hiervan in het omgevingsplan. In de vernieuwde omgevingsvisie werken we de transities (figuur 3) verder uit, en is er daarbij meer aandacht voor de sociale thema's.

Grote ruimtelijke ontwikkelingen

Onze gemeente het te maken met meerdere gemeente overstijgende ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de 380 KV hoogspanningskabel en de Lelylijn. Deze ontwikkelingen bieden kansen, maar maken de ruimtelijke puzzel tegelijkertijd complexer. Door in de omgevingsvisie een duidelijke positie in te nemen over deze ontwikkelingen kan de gemeente strategischer handelen aan de vele tafels.

Bij veel van deze gemeente overstijgende ontwikkelingen trekt Heereenveen samen op met andere gemeenten, zoals regio Zuidoost-Friesland en de F4. Heerenveen heeft te maken met veel vergelijkbare uitdagingen als Leeuwarden, Súdwest-Fryslân en Smallingerland. Al deze gemeenten hebben een hoofdkern met een (boven)regionale functie op het gebied van wonen, werken en voorzieningen, veel

dorpen en een groot buitengebied. Overal spelen uitdagingen zoals het vitaal houden van de centra, het faciliteren van bedrijven en het ontwikkelen van (grootschalige) woningbouwlocaties. De strategische intergemeentelijke samenwerking van de F4 staat in het voorontwerp van de Nota Ruimte als 'De Friese Steden'.

Beleidsontwikkelingen

Sinds 2021 is er veel beleid vernieuwd, zowel in onze gemeente, op provinciaal, landelijk en andere niveaus. Dit zijn bouwstenen voor de vernieuwde omgevingsvisie Daarnaast zoeken we afstemming met lopende beleidsontwikkelingen.

Ook het Rijk, de provincie en het waterschap werken met omgevingsvisies en stellen deze periodiek bij. De omgevingsvisie is zelfbindend voor het bestuursorgaan dat deze heeft opgesteld en werkt dus niet rechtstreeks door in de omgevingsvisie van de gemeente. Wel dient de gemeenteraad rekening te houden met de omgevingsvisies van andere bestuursorganen.

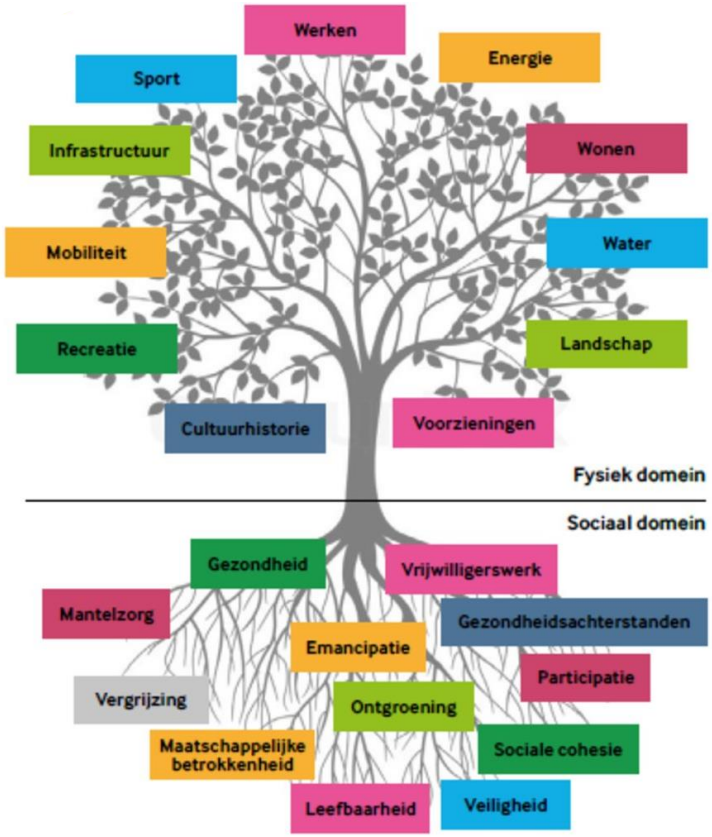
Het Rijk werkt aan de Nota Ruimte, die de huidige Nationale Omgevingsvisie vervangt. Ook hier brengen we de gemeentelijke belangen in, onder andere via de F4-samenwerking.

Provincie Fryslân startte begin 2024 met het proces om de provinciale omgevingsvisie (POVI) te vernieuwen. Hierin worden uitspraken gedaan over gemeente overstijgende onderwerpen, die via de provinciale omgevingsverordening juridisch doorwerken naar gemeenten. Door nu ook de gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI) te vernieuwen ontstaat er een goede wisselwerking tussen beide processen en kan de benodigde ambtelijke inzet efficiënt worden benut voor meerdere doelen.

Wetterskip Fryslân stelde in 2023 een Blauwe Omgevingsvisie (BOVI) vast, genaamd "Fryslân Klimaatbestendig 2050+". Voor waterschappen is een omgevingsvisie niet verplicht. Met deze visie geeft het waterschap richting aan het principe van 'water en bodem sturend' in de ruimtelijke inrichting van Fryslân. De BOVI wordt gebruikt als bouwsteen voor de provinciale omgevingsvisie.

In de bijlage "Bouwstenen Vernieuwen Omgevingsvisie" staat een uitgebreider overzicht van gemeentelijke, provinciale, landelijke en andere beleidsstukken die een bouwsteen vormen van de vernieuwde Omgevingsvisie. Het gaat om beleidsontwikkelingen rond in een breed scala aan thema's in het fysiek en sociaal domein, waarbij de sociale thema's extra aandacht zullen krijgen (zie figuur 4).

Figuur 4 Thema's in fysiek en sociaal domein (uit: Omgevingsvisie 1.0)

1.3 Scope

Vernieuwen

De huidige omgevingsvisie geeft onvoldoende antwoord op de hiervoor genoemde ontwikkelingen. Wel vormt de huidige visie een goede basis om op voort te bouwen. De term 'vernieuwen' is gekozen als middenweg tussen het schrijven van een nieuwe visie en het slechts op details bijstellen van de visie. Concreet bestaat de scope van de vernieuwing uit de volgende vijf punten:

Scope voor vernieuwing omgevingsvisie

- **Vertalen** van brede welvaart naar strategisch beleid voor de fysieke leefomgeving;
- **Verdiepen** en concreter richting geven bij vraagstukken vanuit de transities en grote ruimtelijke ontwikkelingen;
- **Verwerken** van nieuw beleid;
- **Verlengen** van de tijdshorizon naar 2050;
- **Versterken** van de structuur in het beleid m.b.t. de fysieke leefomgeving.

Figuur 5 Scope voor het vernieuwen van de omgevingsvisie

Vertalen brede welvaart

Het nastreven van brede welvaart is een allesomvattend doel. Om hier handen en voeten aan te geven zal inzichtelijk moeten worden gemaakt wat de impact van keuzes in de fysieke leefomgeving is op de drie grote systemen, nu en in de toekomst: de biosfeer, de

maatschappij/samenleving en de economie. Om met name het systeem maatschappij/samenleving beter in beeld te krijgen, komt er meer aandacht voor sociale thema's zoals gezondheid, leefbaarheid en participatie.

Verdieping transities en ruimtelijke ontwikkelingen

De eerder genoemde transities en grote ruimtelijke ontwikkelingen vragen om een heldere koers voor de lange termijn. Dat begint bij het in beeld brengen van de plekken waar meerdere transities en ontwikkelingen samenkomen. Daar ontstaan complexe of kansrijke situaties waar vervolgens richting gegeven moet worden.

Verwerken nieuw beleid

Voor veel thema's is er de afgelopen jaren beleid ontwikkeld of is het nog in ontwikkeling. De hoofdlijnen uit deze stukken worden samengebracht in de omgevingsvisie.

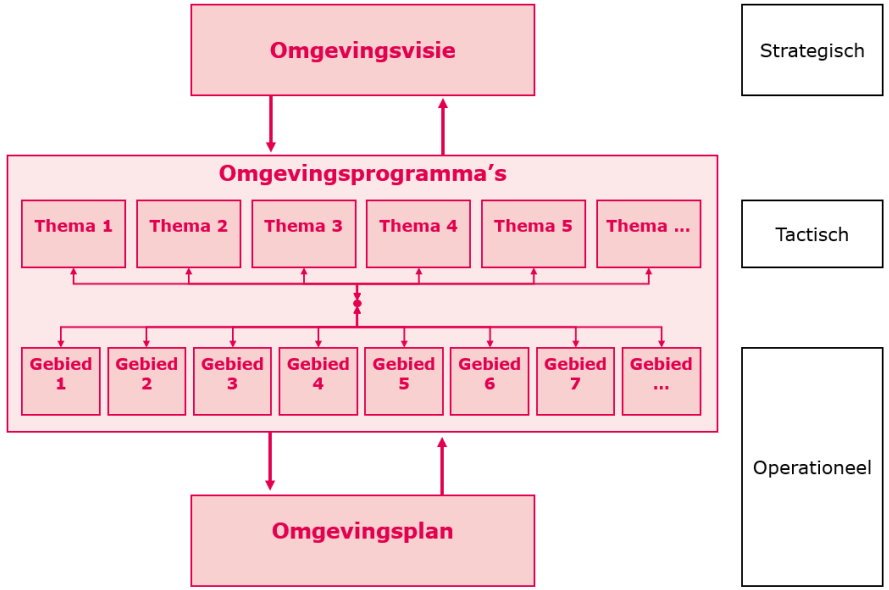
Verlengen naar 2050

Besturen is vooruitzien. Keuzes van nu kunnen in de verre toekomst nog voelbaar zijn. Een centrale gedachte bij brede welvaart is om niet af te wentelen op latere generaties. De vernieuwde omgevingsvisie geeft een doorkijk naar de jaren 2030, 2040 en 2050, om vanuit een ander perspectief naar het hier en nu te kijken. Een ander voordeel is dat deze tijdvakken aansluiten bij veelvoorkomende termijnen in wet- en regelgeving en visiestukken, zoals de Nota Ruimte.

Versterken structuur

Momenteel bestaat er een groot scala aan sectorale en gebiedsgerichte beleidsdocumenten over de fysieke leefomgeving, zonder een duidelijke relatie tussen de documenten. Onder de Omgevingswet bestaan er twee soorten beleidsdocumenten voor de fysieke leefomgeving: de omgevingsvisie en het programma. De omgevingsvisie is de strategisch visie voor de fysieke leefomgeving, omgevingsprogramma's zijn uitwerkingen hiervan op thema's en gebieden (zie figuur 6).

De vernieuwde omgevingsvisie bevat een kader voor de overgang naar deze structuur. Hierin zal worden aangegeven voor welke thema's en gebieden er programma's nodig zijn en welk bestaand beleid omgezet kan worden in een omgevingsprogramma.

Figuur 6 Nieuwe structuur beleid fysieke leefomgeving

1.4 Behouden basis

De volgende onderdelen worden verstaan als "de basis van de omgevingsvisie", die in principe behouden blijft maar indien nodig wel aangevuld kan worden.

Principes en beginselen
De samenwerkingsprincipes, afwegingsprincipes en milieubeginselen die de raad in de huidige omgevingsvisie heeft vastgelegd blijven de sturingsbasis. Daarmee toont de gemeente zich een consequente samenwerkingspartner.

Samenwerkingsprincipes
1. Werken volgens het 'ja, mits'-principe.
2. Investeren in afstemming vooraf.
3. Betrekken inwoners en ondernemers bij de voorbereiding en evaluatie van beleid.
4. De opgave bepaalt hoe en met wie we samenwerken.

Afwegingsprincipes
1. Elk initiatief versterkt de bestaande kernkwaliteiten of voegt kwaliteit toe.
2. Het plan van de één wordt niet het probleem van de ander.
3. We werken gebiedsgericht en durven onderscheid te maken tussen gebieden.
4. We werken aan samenhang, inclusief gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

Milieubeginselen
1. het voorzorgsbeginsel.
2. het beginsel van preventief handelen.
3. milieuaantastingen worden bij voorrang aan de bron worden bestreden.
4. het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Figuur 7 Principes en beginselen uit de Omgevingsvisie 1.0.

Kernkwaliteiten en kernopgaven
De kernkwaliteiten, de ontstaansgeschiedenis van Heerenveen en de bijbehorende gebiedsomschrijvingen uit de Omgevingsvisie 1.0 zullen slechts op plaatsen worden aangevuld of aangescherpt. Hetzelfde geldt voor de kernopgaven.

Onze kernkwaliteiten
- Een landelijk onderscheidend profiel als (top)sportgemeente
- De uitstekende (boven)regionale bereikbaarheid en daarbij horend vestigingsklimaat
- De nabijheid van regionale voorzieningen
- Landschappelijke diversiteit
- De historie van de (veen)ontginningsgeschiedenis
- Een robuust groen- en blauw netwerk met ruimte voor een sterke agrarische sector.

Kernopgaven
- Werken aan Heerenveen als (boven)regionaal centrum voor (top)sport, werk en voorzieningen
- Bouwen aan toekomstbestendige woningen
- Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen
- Versterken van de kwaliteit en veerkracht van het landelijk gebied

Figuur 8 Kernkwaliteiten en kernopgaven uit de Omgevingsvisie 1.0.

In de bijlage "Bouwstenen" worden deze onderdelen nader toegelicht wat wordt verstaan onder "de basis van de huidige omgevingsvisie".

2 Aanpak

Het proces om te komen tot een vernieuwde omgevingsvisie wordt doorlopen aan de hand van de volgende stappen:

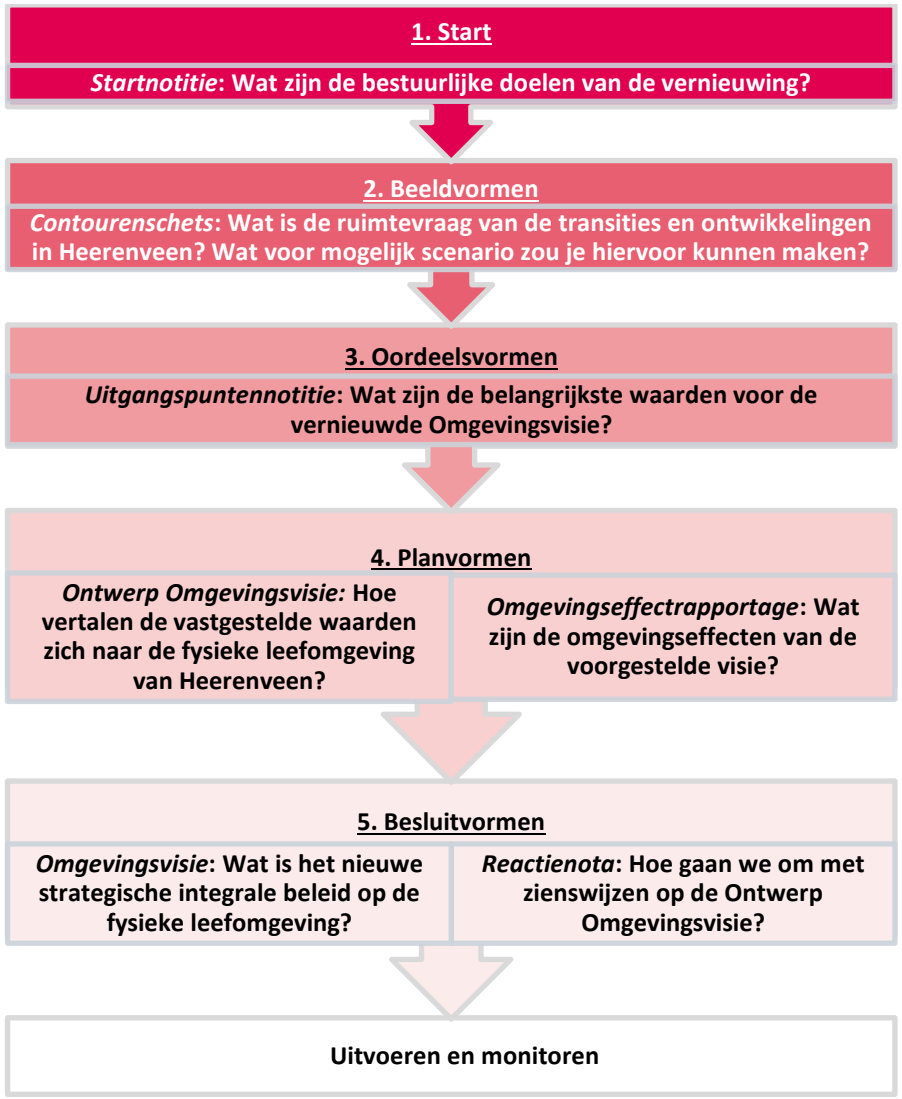
1. Start
2. Beeldvorming
3. Oordeelsvorming
4. Planvorming
5. Besluitvorming

De stappen worden gebruikt om het uitgebreide proces in kleinere delen op te knippen. Daardoor is de voortgang van het proces beter te volgen. Elke processtap wordt afgerond met één of meerdere producten.

De belangrijkste producten zijn:

- Deze Startnotitie; stap 1
- De Contourenschets; afronding stap 2
- De Uitgangspuntennotitie; afronding stap 3
- De ontwerp Omgevingsvisie; afronding stap 4
- De definitieve Omgevingsvisie; afronding stap 5

De processtappen, bijbehorende producten en planning worden in de navolgende paragrafen toegelicht.

Figuur 9 Samenvatting van de processtappen en producten.

2.1 Start (Q2 - Q4 2024)

Met deze startnotitie wordt er een bestuurlijke start gemaakt met het vernieuwen van de omgevingsvisie.

De huidige omgevingsvisie wordt geëvalueerd in de ambtelijke organisatie op punten zoals bekendheid, werkbaarheid, volledigheid en scherpte. Deze evaluatie levert verder inzicht in de delen van de omgevingsvisie die vernieuwing vragen.

2.2 Beeldvormen (Q4 2024 – Q2 2025)

De bouwstenen voor het vernieuwen van de omgevingsvisie worden in meer detail in beeld gebracht. Zo worden de gevolgen van nieuw beleid voor de omgevingsvisie worden op een rij gezet. Ook wordt het concept brede welvaart verder uitgewerkt voor de context van Heerenveen.

In de Contourenschets worden de transities en opgaven geanalyseerd voor gemeente Heerenveen en wordt een mogelijk scenario geschetst waarin deze samenkomen.

2.3 Oordeelsvormen (Q2 2025 – Q1 2026)

De Contourenschets en de specifieke dilemma's die hieruit voortkomen zijn het startpunt voor dialoog, bestuurlijk, ambtelijk en met externe stakeholders. Via deze dialoogronde bepalen we welke waarden het belangrijkste worden gevonden.

De opbrengsten hiervan worden verwerkt in de Uitgangspuntennotitie Vernieuwing Omgevingsvisie, die de raad vaststelt en tevens de functie van Notitie Reikwijdte en Detailniveau zal hebben voor de omgevingseffectrapportage (OER, zie ook pagina 18). De Uitgangspuntennotitie is het laatste product in het proces dat de raad in deze raadsperiode kan vaststellen.

2.4 Planvormen (Q1 – Q4 2026)

De vastgestelde uitgangspunten worden getoetst op omgevingseffecten. Hierbij wordt zo veel mogelijk aangesloten bij het concept brede welvaart, zoals uitgewerkt in de stap Beeldvormen. Kortom, wat zijn de gevolgen van keuzes voor de biosfeer, maatschappij/samenleving en economie in het hier en nu, elders en in de toekomst?

De uitkomsten hiervan worden verwerkt in de concept omgevingsvisie, die onderwerp van dialoog zal zijn. Deze dialoogronde staat in het teken van de vraag: komen de eerder bepaalde waarden goed terug in de visie? De opbrengsten uit de dialoog worden verwerkt in de ontwerp Omgevingsvisie, die door de raad wordt vastgesteld.

2.5 Besluitvormen (Q4 2026 – Q1 2027)

De ontwerp omgevingsvisie en de OER worden ter inzage gelegd voor zienswijzen. Deze worden beantwoord in de reactienota en verwerkt in de Omgevingsvisie, die de raad vaststelt.

2.6 Uitvoeren en monitoren (2027 en verder)

Na de vaststelling van de vernieuwde Omgevingsvisie zal regelmatig de status van de beleidsdoelen uit het document worden gemonitord, op basis van het concept

brede welvaart. De vernieuwde Omgevingsvisie bevat een nieuwe werkwijze voor het monitoren en evalueren.

Stap	2024				2025				2026				2027 e.v.
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
1. Start									Verkiezingen				
2. Beeldvormen													
3. Oordeelsvormen													
4. Planvormen													
5. Besluitvormen													
6. Uitvoeren													

Figuur 10 De stappen in het vernieuwen van de Omgevingsvisie in de tijd

Wat is een OER-procedure?

De omgevingseffectrapportage (OER) laat zien wat de omgevingseffecten van een plan, project of beleidskader zijn. Voor het vernieuwen van de omgevingsvisie is een oer-beoordeling nodig. De omgevingsvisie is namelijk het bindende kader voor latere besluiten over projecten die beoordelingsplichtig zijn, zoals een windpark, weg of nieuwbouwwijk.

Anders dan voor de huidige omgevingsvisie kiezen we hier wel voor een dergelijke oer-procedure, omdat een van de doelen voor de vernieuwen van de omgevingsvisie is om een concreter kader te bieden voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor het uitvoeren van een omgevingseffectrapportage is de kennis en kunde van een externe partij nodig. Hiervoor zal op basis van deze startnotitie een aanbestedingstraject gestart worden. De benodigde middelen zijn sterk afhankelijk van het tempo en de omvang van de precieze uitvraag, en de mate van betrokkenheid van het bureau in het proces. Daarbij is het uitgangspunt om bij de effectenbepaling zoveel mogelijk aan te sluiten bij het concept brede welvaart, om binnen de aangevraagde middelen van de Perspectiefnota 2024 te blijven en om nauw aansluiting te zoeken bij de brede MER voor het programma Buitengebied.

3 Participatie en communicatie

In het proces voor de huidige omgevingsvisie zijn inwoners en belanghebbenden per gebiedsdeel uitgebreid betrokken. Bij het vernieuwen van de omgevingsvisie bouwen we door op de toen opgedane inzichten, en gaat het vooral over het verdiepen op specifieke thema's. Daarom wordt de participatie anders ingestoken dan de vorige keer.

Stakeholdersanalyse

Op basis van de transities en brede welvaart worden een aantal hoofdthema's bepaald. Voor elk van deze hoofdthema's zal een stakeholdersanalyse worden uitgevoerd om geen belanghebbenden over het hoofd te zien.

Dialoogronde 1 – waarden bepalen

Tijdens thematische sessies zullen dilemma's/stellingen worden voorgelegd die uit de Contourenschets naar voren kwamen. Het doel is om een zo genuanceerd mogelijk beeld te krijgen van de verschillende standpunten, en waar mogelijk consensus te vinden.

Parallel met de sessies met stakeholders zal er ook bestuurlijk dialoog plaatsvinden over de dilemma's/stellingen. Ook betrekken we beleidspartners zoals provincie, Wetterskip en onze buurgemeenten.

Dialoogronde 2 – check concept omgevingsvisie

De tweede dialoogronde gaat over de vraag of de daarvoor opgehaalde waarden goed terugkomen in de concept omgevingsvisie. Ook deze dialoog zal zowel plaatsvinden met stakeholders als met college en raad. De tweede dialoogronde vindt plaats in de nieuwe raadsperiode, waardoor beide colleges en raden (de huidige en de nieuwe) een bijdrage leveren aan de totstandkoming van de omgevingsvisie.

Naast de dialoogmomenten is er uiteraard ruimte voor inspraak door de terinzageleggingen voor de Uitgangspuntennotitie en ontwerp Omgevingsvisie.

Betrekken toekomstige generaties

De omgevingsvisie gaat over hoe men in gemeente Heerenveen kan wonen, werken en recreëren in 2030, 2040 en 2050. De inbreng van de jonge generaties is hiervoor erg belangrijk. Om dit geluid goed te laten horen zal het onderwijs worden betrokken.

Communicatievormen

Tijdens het proces wordt een projectpagina op de website bijgehouden en worden er op de verschillende ijkmomenten nieuwsberichten gedeeld. Daarnaast is er een projectmailadres waarmee we communicatie naar diverse stakeholders verzorgen.

4 Organisatie en middelen

Van de gemeente, door de gemeente

Voor de huidige omgevingsvisie is er bewust voor gekozen om de organisatie van het proces en het schrijven van de producten binnen de ambtelijke organisatie te beleggen. Dit heeft als belangrijke voordelen dat opgedane kennis en ervaring binnen de organisatie blijven, en dat de breder gedragen wordt binnen de ambtelijke organisatie, waardoor de uitvoering ervan beter geborgd is. Bijkomend voordeel is dat deze aanpak bijdraagt aan de gewenste horizontale samenwerking binnen en tussen afdelingen/domeinen. Een kanttekening hierbij is dat dit meer vraagt van de inzet van beperkte ambtelijke capaciteit.

Voor het vernieuwen van de omgevingsvisie is het doel om opnieuw het proces en de penvoering binnen de ambtelijke organisatie te organiseren, met uitzondering van de digitalisering en de OER-procedure.

Gedurende de verschillende processtappen werken we met een compacte projectgroep en een bredere klankbordgroep.

Projectgroep

De projectgroep ondersteunt de projectleider in de advisering richting bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever, college en raad. Ook dragen de leden van de projectgroep bij aan het opstellen van de producten en de organisatie van de processtappen. Daarnaast is de projectgroep betrokken bij de selectie van een bureau voor de OER-procedure. De projectgroep zal voornamelijk door de vakgroepen RO-beleid en stedenbouw bezet worden, maar ook onder andere communicatie en wijkmanagement zullen hier een aandeel in hebben.

Klankbordgroep

De klankbordgroep bestaat uit een bredere vertegenwoordiging van beleidsvelden uit het fysiek (EZ, R&T, water, energie, wonen etc.) en sociaal domein (sport & bewegen, jeugd, ouderen, leefbaarheid, gezondheid etc.) en heeft als doel om te klankborden over de geleverde tussenproducten of om tussentijds te adviseren.

Financiën

Voor het vernieuwen van de omgevingsvisie is via de Perspectiefnota 2024 respectievelijk €40.000,- en €80.000,- aangevraagd voor 2025 en 2026 (Incidentele aanvragen Onontkoombaar en Onvermijdbaar). Deze middelen zijn voornamelijk nodig voor:

- De OER-procedure (het grootste aandeel)
- Het digitaliseren van de Omgevingsvisie
- Participatiebijeenkomsten
- Inzet van communicatiemiddelen

In 2024 zijn er vanuit programma Landschap in Balans financiële middelen beschikbaar voor kleine uitgaven rond onder andere participatie en communicatie.

Contactgegevens

Gemeente Heerenveen
Postbus 15000
8440 GA Heerenveen

gemeente@heerenveen.nl
www.heerenveen.nl

tel. 14 0513

Foto’s: beeldbank Omgevingsvisie

